

bi vsi drugi organisti ne mogli izvedeti, kaj in kako uči Cecilijino društvo. Temu pa je društvo v okom prišlo s tem, da je začelo zgorej omenjeni list izdajati, ki po enkrat na mesec prinaša 8 strani berila in 4 strani primernih pesmij ter tako vsem organistom daje priložnost podučiti se, in vaditi v pravi cerkveni glasbi. List ureduje č. g. Janez Gnjezda, muzikalno prilogo pa slavni skladatelj g. Anton Foerster. Za organiste je list velike koristi, ker ne le, da jim prave, dobre nazore o cerkveni glasbi podaja in v njih cerkveni duh vzbuja, ampak priskrbi jim tudi za celo leto lepih in potrebnih muzikalij ali pesmij, katerih si po tej ceni ne bi mogli drugače pridobiti. Naj toraj organisti ne opustijo si o novem letu ta list naročiti. Naročnina znaša za celo leto 2 fl. in se najleži pošlje po poštni nakaznici: Uredništvu Cerkvenega glasbenika v Alojznici v Ljubljani. I. Skuhala.

Gospodarske stvari.

O zadolženih zemljiščih.

J. L. Ali ste že slišali, da bi se danes kdo denarja branil? Kaj ne, to je neverjetno. Ali vendar je temu taka, kajti ljubljanska hranilnica ima gotovine 400.000 fl., katere ne more spraviti v zanesljive roke, v katerih bi se jej ne bilo zgube bati. Da bi jej v bodoče ne dohajalo toliko novcev v njene blagajnice, kjer morajo neplodonosno ležati, sklenila je, da od vloženih glavnice ne bode več po 5% obresti plačevala, ampak samo po 4½%. Prečitalvi to sem si hitro mislil, da smo Štajerci v zadevi denarnih zavodov veliko srečnejši nego Kranjci. Ti imajo namreč edino le v Ljubljani svojo, sicer v največji zanesljivosti stoječo, hranilnico, a Štajerci imamo mnogo hranilnic in posojilnic, kjer moremo prihranjene krajcarje prav plodovito založiti. Naj imenujem v tej zadevi en sam zavod, n. pr. ljutomersko posojilnico, ki daje od naloženih novcev 2% več, nego ljubljanska hranilnica. To zadnjo zadevo na stran pustivši hočem spregovoriti o tem, zakaj ljubljanska hranilnica svojega gotovega denarja spečati ne more. Znano je, da hranilnice svoj denar le na zanesljiva zemljišča, le na zanesljiva nepremična posestva razposojujejo proti vknjiženju na prvem mestu. Na Kranjskem bi torej takih zemljišč več ne bilo. Bila bi torej večinoma tako zadolžena, bilo bi torej na njih toliko intabuliranega dolga, da hranilnica, ki daje navadno le na nezadolžena posestva, njim svojega denarja več ne zaupa. Utegnila je že v poslednji dobi neprijetne skušnje narediti, kakor so jih drugi. Vsaj je znano, da po eksekutivni dražbi prodane kmetije dostikrat še intabuliranih dolžnikov ne poplačajo. In ravno v tej zadevi berem številke, katere kažejo, koliko so v poslednjih letih po skupnem Avstrijskem intabulirani upniki pri svojih dolžnikih iz-

gubili, ko so jim posestva po eksekutivni poti prodali. Leta 1874 se je 4720 posestev prodalo, in pri tem so intabulirani upniki od vsakih sto gl. 32 gl. izgubili (32%). Leta 1875 se je po silni poti 5005 posestev prodalo, a upniki so imeli pri njih 36% izgube; l. 1876 se je posilnih prodaj 6342 naštel, pri čemer so upniki 37% škode imeli. Lani pa se je celo 7981 posestev po silnojavi dražbi prodalo, in upniki so od posojenega denarja 43% izgubili, t. j. skoro polovico. Iz tega se pa jasno razvidi, da vrednost zemljišč in hiš pada, ker so upniki od svojih vknjiženih glavnice toliko izgubili. To nam razjasnuje, zakaj ljublj. hranilnica svojega denarja v zanesljive roke razpečati ne more. To bi bil iz ene strani žalosten vzrok, kateri naj bi posestnika svaril pred dolgovi, kajti gotovo se njegovo denarno stanje k slabemu nagibljuje, gotovo že celo peša, gotovo ni zanesljivo, ako ne more za-nj iz poštenih rok pomoči dobiti. Kajti vsi drugi, pri katerih bi še pomoči iskal, gledali bi prej na to, da sebe okoristijo, a njega poškodujejo in — ugonobé. Sicer je pa morebiti na drugi strani to, da ima ljubljanska hranilnica zdaj toliko gotovine na razpolaganje, veselo znamenje; morda kranjski posestniki svojih posestev nečejo več „zamazavati“, morda so začeli varčevati? To bi bilo gotovo želeto, toliko Kranjcem, Štajercem, kolikor vsem Avstrijcem! Prav za prav pa ta okolnost ljublj. hranilnice ni posebnega, dalje segajočega pomena. Ne more se iz tega slučajja niti na eno niti na drugo stran zanesljivo sklepati; kajti ljublj. hranilnica je denarno sredotočje cele kranjske kronovine. Mi smo to samo tudi le kot povod vzeli, da našim kmetskim čitateljem najpotrebnejšo lastnost Slovencev — varčnost najtopleje priporočamo. Gotovo je namreč marsikoji slovenski posestnik mej onimi avstrijskimi državljani, ki so v poslednjih letih več novih dolgov naredili, nego starih popravili. Mi beremo namreč v priobčeni knjigi, da se je v poslednjih letih vedno več novih dolgov na zemljišča intabuliralo, nego starih iz zemljiščnih knjig izbrisalo, namreč:

Leta;	na novo vknjižilo:	izbrisalo samo:
1871.	231 milijonov gl.	182 milj. gold.
1872.	317 " "	207 " "
1873.	447 " "	227 " "
1874.	417 " "	244 " "
1875.	387 " "	234 " "
1876.	342 " "	228 " "
1877.	283 " "	245 " "

Ktere rastline so travnikom škodljive.

M. Najbolj znane in travnikom škodljive rastline, ktere je treba, kolikor mogoče, pokončevati, so sledeče: 1. Podlesk (*Colchicum autumnale*, *Herbstzeitlose*, *nackte Jungfran*) je čebulnata rastlina, ktere rujavi čebul 9—10 palcev globoko v zemlji tiči, več postranskih korenin poganja in se

tako zelo razširja. Ko roža ali šipek, tulipani podobni cvet, prikaže se navadno meseca avgusta in septembra, najrajši po zadnji košnji. Spomladi se prikažejo debeli, široki listi, in močne glavice, ki so polne rujavega semena. Ta rastlina se nahaja le na suhih travnikih in je v vseh svojih delih za živalsko truplo strupena. Povžita napravlja živini omotico in duši in mori druge in koristne senokošne rastline. Najbolj gotovo se ta senokošni plevel pokonča, ako se z ozko špičasto lopato z bližnjim drnom vred izbode, rastlina sama iz njega potegne, drn pa spet na svoje mesto posadi. Dva k sebi obrnjena delavca to delo bolj gotovo in hitro opravita. V novejšem času so nasvetovali, da se ta sitni plevel pokonča, travnik z govejim gnojem pognojiti, kar pa bode težko pomagalo. 2. Trnati gladež (*Ononis spinosa*, Haarhechel) je trnata rastlina, ki se močno zareja in prezimuje. Le ako se izdere, se da pokončati. 3. Krvavi mlečnik (*Grosses Schälkraut*, *Chelidonium majus*) je bledezelena, prezimujoča rastlina. Cvet ima žolt in rumen razjedaven sok. Ta strupena rastlina se da le pokončati, ako se skrbno podira. 4. Zlatica (*Ranunculus acer*, *Scharfer Hahnenfuss*) je peterolistna rastlina z zlatorumenim cvetjem. Posebno škodljiva je strupena zlatica, ki na močvirnatih travnikih raste in pa žgeča zlatica po muzevinah. Vse sorte teh zlatic se morajo ali z izdiranjem pokončati ali pa s pomlajenjem travnika z bolj šimi travami zadušiti. 5. Pikasti mišjek in velika trobelika (*Conium maculatum*, *lieuta virosa*, *Geflekter Schierling* *Wasserschierling*) je kobuličasta rastlina in zelo strupena in škodljiva. Raste večidel po senčnatih toplih krajih in ob potokih in rekah. Rastlina se mora s korenino vred izkopati. 6. Smrdljiva tudi strupena ločika (*Lactuca virosa*, *Gifflattich*) raste po suhih, pešnatih krajih in je za vsako živino škodljiva. Mora se izdreti, ako se hoče pokončati. (Konec prih.)

M. Kako dolgo ali kako kratko se mora slama konjem rezati. Skušnje so pokazale, da so konji, katerim se je na mašini kolikor mogoče kratko slama v rezanje zrezala, mnogo bolj grizenju po črevesih ali koliki podvrženi. Umni gospodarji so začeli to prikazen premišljevali in preiskovati in našli so, da se konjem slama ne sme prekratko rezati. Rezanje namreč ne velja prav za prav ko krma, ampak le ko pridevek k uji, da se živali prisilijo drugo krmo, naj je že katerokoli zrnje drobno žvekat in dobro s slino pomešati. Ta namen pa bolj na dolgo rezano rezanje bolje doseže, ko prekratko. To vsakdo lahko sprevidi. Bolj na dolgo rezano rezanje je povsodi in vselej takrat potrebno, če se živini namočeni otrobi ali zdrobljeno zrnje poklada. Predolgo seveda zopet rezanje ne sme biti; $1\frac{1}{2}$ —2 centimetra bode najprej najbolj primerna dolgost. Veča dolgost bi bila ravno tako neprimerna, ko večja kratkost, če tudi manj nevarna.

M. Koliko senica plavica gosenic pokonča. Neki prijatelj vrtov na Angleškem si je vzel trud in čas in je opazoval, kolikor je par plavic svojim mladičem v gnezdo v četrtniki ure iz bližnjih sadnih in drugih dreves gosenic za pičo prinesel. Našel je, da 120 v jedni uri in na dan, po 16 ur rajtan, 1920 gosenic. Toraj v treh tednih, ki jih mladiči do polne godnosti potrebujejo ogromno število 40.320. Če je tudi res, da mladiči v prvih dneh svojega življenja ne potrebujejo toliko, se mora to vrajati, kar stariši požro, dokler gnezdo delajo in valijo. Iz tega je toraj razvidno, kako potrebno je take drobne pokončevavke škodljivih gosenic kolikor mogoče varovati in njihov zarod gojiti.

M. Zimsko življenje raznih dreves. Sploh se misli, da je življenje v drevju popolnoma zastalo. Za one dele drevesa, ki se zunaj zemlje in na zraku nahajajo, se da to v občo reči, ne pa za korenine. Vzrok temu je namreč ta, da je zemlja saj v neki globočini za nekoliko stopinj toplejša od zraka. Göppert, neki učenjak na Šleskem, je pred kratkim opazil, da drevje tudi v hudi zimi, kakoršne so na Šleskem, ne preneha korenine poganjati. Po tem takem bi toraj bolje kazalo jeseni drevje pre- in posajati, kakor spomladi.

Sejmovi na Štajerskem. 27. dec. Orešje pri Brežicah, Vitanje; 28. dec. Straden.

Sejmovi na Koroškem. 27. Svinec, Labod, Steinfels, Weitensfeld; 28. Metnec.

Dopisi.

Iz Gradca. (V deželnem zboru) so 8. okt. Slovenci glasovali tudi zato, da bi se na Planini zavoljo večje varnosti žandarji nastavili, za kar je pet tamošnjih občin prosilo. Predlog se je sprejel in deželni odbor ima nalogo pri vladi na to delati, da se žandarji na Planini ustanovijo. Na prošnje takih srenj in okrajnih zastopov, ki so prevelike doklade zahtevali, se Slovenci niso nič ozirali, ker so davki že tako preveliki in stroški večkrat nepotrebni. Takih prošenj je bilo na kupe. Kjer je bila pa resnična potreba, so glasovali za to, da se majhna doklada naloži na pivo in žganje ali da se nekaj davka od nepotrebnih psov pobira. Izmed mnogih drugih obravnav in sklepov hočemo le tiste omenjati, kateri zadevajo samo nas Slovence in pa tiste, kateri so za vse Štajerce enako važni. Take obravnave v gospodarstvenih zadevah so bile: 1. Za popravo in varstvo Savinega obrežja med Kerškim in Brežicami se je dovolilo k prejšnjim 30.300 gld. še 8000 gld. 2. Predlog za varstvo Pesniškega obrežja se ni sprejel, temveč odložil, dasiravno je v tej stvari deželni odbor na temeljiti podlagi postavil za vredbo Pesnice sestavil. Tudi g. dr. Radaj je temeljito dokazal nujno potrebo te postave. Ko bi se Pesnica poravnala, bi se pridobilo 8938 oralo dobre zemlje, posebno